AZALPENAK

Deunen eguna

LAUAXETA

Deun gustijen eguna, alkartuten da il-diranen egunagaz. Bixitza eta erijotza alkarren onduan baitabiltz sarri. Deunakaz gomutetan gara, eurekandik zer-edo-zer jadetsi al ixaten dogulako. Deunari otoi iegiten dautsonak, eskakixun bat arteztuten dautso. Onerazpen onetan geurekoitasuna nausi da-ba.

Deun batzuk bestiak baño entzute andijagua daukoe. Bai ba, alatz geyago egin dabezelako-edo. Ganera abande batekuak euren deunentzako maitasun geyago dauke. Zerubetan diran duenak barriz gustijak meresidabez geure oroyak. Batek be eztau aldenduta ixan biar.

Au dala-ta Elexak egun batean deun gustijan jaya ospatu guradau. Kistarren otoyak igon dagijela deun oroi zuzenduta. Ziñopak eta Neskutzak eta Aitorleak, gustijak batuta dagoz. Kisto gan. Matsondua dozu Kisto, deunak barriz matsondo orren abartxu gordiñak. Matzaz beterik dagoz zeruko baratzean. Ixenak euki ez arren, euren gomuta Elexaren abuandago gaur. Gustijai eskarrak egiten dautsoez, kistarren alde dagijezan onakaitik.

Baña deunakaz bakarrik ezta oroituten Elexa. Iltegijetan dira beste batzuk be. Iltegijetan gorpubak, animak zeruban. Oneik biarrekuak yakez geureotoitzak. Deunari zuzendutakuak geure aldez lurreratuko dira. Eskarrezko eurrijalegetxe barriz datorkez lurrera. Baña illai zuzendutakuak gorantza duaz, orreik eztatorz barriro.

Geyago balijo dabe ba olako arrenak. Eta ze pozgarrija dan bixijen eta illen gomuta alkarren onduan erabiltia. Illobira eruan doguna bixi da ezta il. "Otoi bat eta gero arte". Ziñistu genduban, bixi gara". Onelako izkijak irakurten dira geure iltegijetan. Poz andija sortzen yako bijotzean kistarrari. Egunero ilten dira amaikatxu eta dabela be eztabe oroi semiak. Semiak il diran arren gurasuak eztira gomutaten.

Eta Elexak dei egiten dautsoe gustijai, euren iletaaz oroitu daitezan. Ez batzuk gomutetan diran legez. Illobijan koroi batzuk jarri ezkero, naiko egin dabela uste dabe. Ori ezta naiko. Lorak eta koroyak barik betikor lora diran otoyak guradabez illak.

Munduko otzak eta eguzkijak legortuten eztabezan larrosak.

Kistarrak etziranak olako edergallubak eruaten ebezan euren illentzat. Gaur tamalez olako asko ikusten dogu. Baña oroyak betikorrak ixan biar dau. Benetako maitasunean irosotá dagualako. Bixitzan dago bere sustraya.

Munduko arazoetan orixe gura geunke ikusi. Geroko bixitza gertuten dogula. Deunen egunak azalduten dausku norako garan, illen egunak berriz zer garan. Gustijak dagozilta, bañabatzuk betiko dira zeruban, bestiak eztakigu non ixango diran.

Bakotxa bere egitiak eruan daben tokijan. Otoi egunak, arrenak egiteko garaya. Eztaiguzan alperrik ixuri otoi oneik illobi baten ganian. Bijotzak igon dagijela gorago. Zeruko atiak jo biar dira gogorkiro.

Udagoyeneko orbelak axiak daruaz. Zugatzak orri barik dagoz. Danadago aldatuta. Udabarrija baña sortuko da. Bixitza onetan be illen eguna dan arren, deunena be ixango yaku. Bixitzaren eguna.

Burestunak ez eruan alperrik. Illak erakutsi euzkubezan bideetatik jarraitu bai ostera. Orixe gauzarik ederrena.

Domu-Santue (Deuna)

Ama alarguna

Illobi antzeko ixiltasunean,
Axiaren ori bitartez ürruturik
Biun-bigun soñu utzean,
Gaurko odei betez ta baltz-zuri
Aspiaren bean dago, ama alargun
Jantzi baltzez bururaño jarrita,
Aurpegi zuria atsege, negardun,
Negarragaz esku zapia dana bustita,
Matralletatik bera, bere negarra
Biotz samintsuba ezin utzitu'ik,
Illobiaren ondoan burua makurtuta
Gaur dago alarguna errukiz beterik.

¡Anixe! barruko lurraren aspiyan
Bere busti-otzaren ixiltasunean
Lurpetuta dauna ¡senartxu maitea!
Bere umearen aita aizu ugabea:
Otoi einten dauna, atsege, negarrez,
Bere emazte maitekor alarguna
Goneko loras beteko illobian
Senarran gorputza barruan daukona
Ango loratxu argi eta pitxi
Begietako negarraz intza bezela
Dona busti ein arte bixi-bixi.

Igerri barik iñok begira ete daben
An dago emaztea mintasun beterik
Esbolegoz umeak bixirik deituten
Egongo leitike igez ein barik
¡Ama da! eta ezin uketurik, dalez,
Ani da etxerantza biotz samurturik
An, etxe barruan otoi gogo betez
Aren arimea gorantz goraturik
Goyan batuteko alkarren onduan
Bizitz-onetan maite izan ebanari
Gogoz eskatuta Jaungoiko onari
Alkartu daitezan zeru barruan

¡Loras bete ein Domu deunaren egunean
Otoi eta lorak barruko illaren ixenean!

ERLETXUE.

Anderakikoak

Su garbiaren kea

Sei illabete onuztik, ekaitz egunetan itxas-erreak bidaltzen digun aize-soñu itzala ...ezin bildurgarri dator dator gure belarrietara atzerri-ekaitzak dakarren oju soñu ...tal: "¡Viva Rusia! ¡Viva el ejército rojo!".

Ez degu Euzkadi'tik at irten bearrik oju ...oiek abek entzuteko; ezta geure erritxo gen...tzutik ere; edo... bizi gezan etxe barru...k ere ez; bertaraño iltzen dira ba, bein baño geyagotan, zer nai duten eta zer diran ere ez dakiten zenbait gizontxo kaikuren ...leko lasaitze lotsagarrien zaratak-eta.

Baña ez degu itxetik irten bearrik ere ...ek eskatzen dutenaren berri jakiteko, es...tzen dutenak berak baño obeto; ta nere ...kizunak aske utzi dideten unetxo baten, ...rrusiko jaurkera ain aipatuaren berri da...rren idazti bat irakusten jarri naiz.

Adimen argi gabez izan beer errusitarren ...txarra ez aitutzeko; eroa izan beer ...en izakera nai izateko; aske dirala uste ...ten gizajo ayen jopu-izate lotsagarria, ... guziaren jabe izan nairik beren bu...en jabetasuna galduta, basati egin diran ...ek goratzen oju egiteko. Naiz oso ba...kak, ba-dir aeuzkotar errukarri batzuk, ...txar oyen atzaparretan beren aberria ... nai dutenak, eta idaztitxoaren irakur...yak euzko-anei txar aben gaiztokeriatzaz ...ozten ipiñi nau.

Baña surik garbienak kea, ta nere aber...tasunak ere akatz bat dagez une one...: Nere aizparen alabatxoa detorkit esa...:

—Ikusi... ikusi... ia... ia... Erakutsi neri "santuak" izeko.

Ete eskutik kendu nai dit illobatxuak, ...kurten nagon idaztia. Iru urte besterik ... ditu, ta badaki ideztien orrietan berak ... zerbait aikitzen. Daita aben idurıai ...-eman ezin dienean, galde ta galdeka ... izekori gogait arazitzen ere. Gogait ... atsegiña baña, umetxo tolesgabien ja...yak ematen duana; batez ere umetxo ... geure maiteak diranean.

—Ez du baña idazti onek "santorik". ...

Orri txorteari beatzaz elduta, banakatuta ... azazai ditat umetxoak ikusi ditzen:

—¿Ikusten? Ez dulę "santorik".

—Ondo ikusi, izeko, ondo ikusi—eskatzen dit, idusi politen bat idastitxoak ez duanik sinistu ezin da. Irripar dagioten begi beltz ederrak gozo-gozo nerietaraño jasoaz, bere eskutxuak berriro idaztian' elduka ditu.

¡Mme gaxoa! ¡nongo "santuak" eskatzen ditun berak jakin gabe!... ¡Ta baleike noizbaitso egiz ikustea, oraiñ iduriz eskatzen duana!... ¡Abek oldozkun beltzak!... ¿Nork daki ze ikusteko dagon umetxo nere maitea?...

Nere irudimenak onaraño dakarzki ango lotsagaldu guzien jarraitzalleak; ango txarkeri guziak; ango ikastola likitzak, basati kabiak; eta... ¡nere maitetxa aren, zoritxarre dekust!... Bai dirudi, nere biotzak indarberriturik, beren tokia txiki arkitzen duala, sartu zaizkion nai berriak bertan eusteko. Irten nai' luke Euzkadi'ko alde guzietara Mosku zaleak birrintzera, ala, onela, edozela, oyek dakarkioten zoritxaz etik nere, umetxoa gaizkatzearren.

¡O zer bizia dan Aberri aldez ekiteko sortu zaidan naya! Baña... oraingoan ez nau aberriak igitu; umetxo nere maitiaganako onginayak darabil nere biotza. Akatz au dager nere abertzaletasunak. Akatza, baña osoagotu egiten duana. Derek bear duan tankera ematen diona Su garbizien ke garbia. Norberien ona billetzea, aberriari on egitea da; ez degu, ba beran gaizkatuko, gure biotzak sendira lotzen ez badítugu, bakoitzari Goikoak orretarako eman digun lokari bereziatzaz... Eta kiska gabe ontzat artu det aberri aldez sendotzen naben gaurko ziyoa, kea, baña su garbiarena.

DENE.

ETXE TA LURR SALDU-EROSTIA
Etxien-gain diru arrtu-emotia
INTXAURRAGA'tarr P.
Bilbao-Bailen, 3-2'g. 11.685 Urrutizk

Emakumien autarkijatzaz

"A B C" ixena daben Madrid'ko izpar ingian irakurri dot Adolfo Marsillach'en idatzi bat, emakumien autarkiaren kaltez.

Uste dot idazlari onek oso gatxa ixan biar dabela pozturen, edo, beintzat, katalandarren abixena daukan arren (nik ez dakit nortarra dan) beti Katalunya'ren aurka idazten dan.

Emakumeari autarkija emotia be etzako atsegindu eta aurka jarri da:

Diño emakumeari autarkia ukatzeko zijo asko dagozala baña batez be era bitakoak, batzuk barregarrijak eta beste batzuk gustiz benetakoak.

Barregarrijatzaz diñuanari ez noya jaramonik egiten, garrantzidun gauzea be ez da ta, baña bai beste zijo benetako orrei.

Emakumeak—diño—ez d a b i e botuaren jabe izan bear, politikeatzaz oindiok arren liburu bat bera be idatzi ez dabelako, mitiñik egiten be ez dakielako, eta politikiagaitik España'ko emakumeari ardurarik ez yakolako.

Eta nik diñotzaz Marsillach jaunari, oraiñ arte politikako ateak, itxita ixan doguz eta ¿zertarako idatziko gebazan ba politikako liburuak? Berak ondo diñuan lez, mundua atzekoz aurre ipinteko naikok ziran gixonak. Baña oraiñ idatziko doguz, baita mitiñak egiñ be ¿zegaitik ez ba? Nik emakume bat ikusi 'dot abertzalien mitiñ baten—Munitxa'tar Basille neskatillea, nere agurra beretzat—eta ondo ederto itz egin eban.

España'ko emakumeari politikia gaitik ardurarik ez ba'yako be, Pardo Bazán andereak antxiña esan eban euzkaldun emakumi agaitik "entusiasmo político-religioso, insensibilidad amorosa" (bigarren atal au beste egun baten guzurtatuko dot) eta gu beintzat pozik gagoz geure botuaz, ez Marsillach jaunak uste daben lez, Mauricio Chevalier'eri emoteko ,ez bada be, Jaungoikua eta Lege zarraren aldez egingo daben nai gizon nai emakumeari emoteko baño.

Ikaragarrija ei da emakumeak gudara juan bear ez eta gudea euren botuakaz ekarri al izatea.

Emakumeak ez goaz errien gañera gudarik zabaltzen, gixonak baño bake zaleagoak garialako, baña, olantxe ixango ba' litz be ¿zer? Iñoiz ikusi ez danik ikusiko litzake ala?

Oraiñ artean be gudaren alde autarkia emoten dabenak ez dira gudara juaten ixan.

Nik beintzat, ez dot jakiñ Kaiser, Francisco José, Poincare, ta orrek gudean ibilli zireanik.

ARRITOKIETA.

DEUNORO

GOKAXUEN EGUNA

Atzo goxian Bilbao'ko Zei edo Plaza-Barri'tik igarokeran, lora-uztaiz, lilizko burestun apain-ederrez bete-beterik ikusi geban zei gustuja.

Burestunak etziran beste gauza asko be ikusi gebazan, baña lorabitxi politez egiñak danak: lorazko gurutza ederrak, lorazko bijotz samurrak baxeu usaintsubak; ¡danak, baña, lorazkuak!...

✤ ✤ ✤

Areik edertide gustijak; lorazko gurutzak; lorazko burestunak eta lorazko bijotzak, itaune auxe egitera biartu gindubezan: ¿edertide gusti orreik gaur, nortsubentzat ekarri dabezala, baña?

Gure itaunau entzun euskun baten abotik, beste erantzunau entzun geban:

—Gokaxuentzat, an erritik at daguan ildegijan bakartade osuan bixi diran gokaxuentzat, dira, edertide gusti orreik.

✤ ✤ ✤

Eta erantzun onegaz batera gure oldozkunak be, an urrunian erritik at dagozan ildegijetarantz egin eben; geure guraso, anai-arreba ta enparauko adizkidiak-eta dagozan azkenengo egon-leku ixil eta itun areitarantz...

Baña gokaxuentzako zirala-ta txukunki gertauta an ikusi gebazan edertide areikaz gomutau be geyago ezkintzazan egin... Otoyakaz bakarrik gomutau gintzazan, ba, ¡bijotzetiko otoyakaz!, eta gure otoyak, uso geznarijaren egotartian doyazan izparrak baxen arin ildegiyetaratu ziran...

✤ ✤ ✤

Eta an, gure baserri txikiko jayoterriburuko basotartian jaso eben ildegiko ene gurasuak estaltzen dauzan illobiko ar-estalkijaren ganera jausi ziran gure otoyetatik batzuk... Beste-batzuk ostera, Sukarrieta'rantz, ¡Sabin gure irakasle Euzko-Ziñopa aintzagarrijaren illobi - ganerantz e g i n eben... Eta Etxebarria, Txarterina eta... ¡beste euzko-ziñopa askoren illobijetarantz egin ebenak be ixan ziran!... ¡"Kirikiño", Eleizalde... ta... be, ezkebazan a i z t u t a itxi!...

✤ ✤ ✤

Lora-uztairik-eta baña ezkebazan erosi, ez; gokaxuentzako, ¡otoyak! ene irakurle, ¡otoyak!, eta ¡¡beti otoyak!!

URIBITARTE'TAR IBON.

¡¡¡Eup!!!
Edari-ugorkitsu (licores) ta edari gozatzuen (jarabes), egin-etxea. Ardao biñuen biltokia.
Bilbon, calle Nueva, 3.
Suárez Llaguno

ERRIJETATIK

MAÑARI

ELEIZKIZUNA. — Igazitako igandian Kisto Erregia'ren jaya ospatu zan. Goizian Jaunartze asko. Zortziretako mezan, erriko ume guztijak Mai-deuneratu ziran; beti lez ikuskizun samurra izan zan. Arratsaldian be eleizkizun ederra egin zan.

GEIXORIK.—Eleizakuak artuta aurkitzen da Arriaga'ko Ozerin'tar Peli gizona. Osasuna opa dautsogu.

JUAN-ETORRI. — Aste onetan emen aurkitzen dira Bustintza'tar Miren Gixane ta Miren Edurne neskatillatxuak.

—Elgoibar'era juan zan Sarobe'tar Txomin Mari mutilla.

—Bermeo'ra, Goiti'tar Markel mutilla.

—Galdakano'tik etorri ziran Ozerin'tar Eusebe anderea ta Uranga Andere neskatillia.

—Albacete'n alditxu bat igarota, datorren astian edo, etxeratuko dira Bustintza'tar Basille ta Irene aiztak.

—Barikuan juan zan Madrillera, an gudaritza betetako asmuaz Artzubi'ko Ortuoste'tar Kepa mutilla.

ETXE BARRIJA.—Belakortu'tar Jon, "Agerre"-ko etxagunak, emeko Telleriiaburuan etxe barri bat egiten diardu; bera bertan biziteko. Leku orretan, etxe barrijori eguzkijak eta aiziak ederto joko dabe.

LANA GITXITU.—Emeko arrobijetan (kameretan) be biarra gitxituaz doia. Arrobi bat geratu dala ille inguru da; ta beste arrobi bateko biargiñak be artian iru biaregun baño eztabez. Enparauak, ondiño baintzat, lengo moduan jarraitze dabe.

"Alde guztijetan soñu bat".

MENDIGOIZALEAK.—Bariku goizian igon ziran Mugarra'ra, Ojanguren'dar Indaleki argazkari ospatsua ta bere anaya Donata mendizale errimia.

EGURALDIJA. — Aste onetako egun batzuk, neguko antzekuak izan dira. Otz andija nabaitzen izan dogu beintzat; batez be goiz-illuntzeetan. Astarte arratsaldian, Urkiola'n, edur-matasia sarratu jausten eizan.

URRE BILLA.—Orain diruaz danok be larri gabiltzala-ta, gure aurretikuen esanak gomutauta, artzuluetara urre billa abijau gara. Emeko artzulo baten amar burkada ta erdi urre-moltso ondo gorderik ei dagoz. Ta egiñ-egiñian be, oraintxe baño biarrago iñoz eztogula izango ta, idurizko aberastasun orren billa kobara ta ostera jentia "jubileuan" lez gabiltz. Ondiño, ezer eztogu aurkitu; baña jazo leiteke ganeko egunen baten danok ezin geijagoan aberastutia, ta diruak eralgi ezinda barregarri ibiltia be.

MAÑARIKO.

SEGURA

ITZALDIA. — Igaro dau larunbatean emengo Euzko Batzokian Añibarro eta Garin izlari iaioak, bi itzaldi eder egin. Zizkiguten. Euzkadi (Euzkalerria)-ren eskubide eta Lege Zarrak kendu zizkiguteneko 92'gaien urte-urrena, igandean zala-ta zer esan nai zuan agertuaz.

Txalo uganak irabazi zituzten bai Añibarro eta bai Garin'ek.

AGURTU.—Emen agurtu giñuzen Añibarro jaunarekin etorrita "Buruntza" euzkel-idazle jatorra, gauzarain anaiak eta euren laguna.

—Baita ere agurtu degu Lasa'tar Karla apaiz jauna.

BESTE ITZALDI BAT.—Jaungoikoa lagun datorren azaroaren 7'an izango da beste itzaldi bikaiñ bat gure Batzokian, "Altzeta" edo beste izlari bikain eu batekin, eten gabe Jaungoikoa eta Lege-Zarren aldeko gauzak ikasi eta erakusten jarraitzeko.

GURE ARTEAN.—Egun batzuetarako etorrita gure artean daude alustiza jaunaren sendia.

—Baita ere beste egun batzuek gure artean igarote Iruña'ratu da Goiburu jaunaren sendia.

ERIOTZA.—Urtietan oeratua egon ondoren, azken laguntzak artuta Jaungoikoak bereganatu du Bereziartua'tar Gergori apaiz jaunaren ama ona, Zumalakarregi'tar Zelestina 80 urteko andre ona.

Atsekabean laguntzen diegu, bere senar Bereziartua'tar Domeka jaun eta seme alaba abertzale zintzoai, irakurleai Aita gure bana eskatuaz. ¡Goian bego!

ASARREA.—Gure Lege Zarrak kendu zizkiguten asarrea agertuaz Euzko Batzokiak eta Udalak urrutidatz bana bialdu zituzten Madrid'a.

¡KISTO ERREGE!—Gure erriko elizkizunak oi duten aunditasunarekin ospatu zan ¡Kisto errege! oien jai ederra.

OTARRA.

LEKEITIO'TIK

ZIRRI-BORRO.—Esaera zar batek diño: "Gaur egin zeintikena, ez bijarko itxi". Gixakijok ostera oso-osuan esaera ori aldatzen dogu: "Gaur egin neintike, baña bijar egingo dot". Nagikerija geyenetan nagosi. Nagijak asten diranian, andi egiten diranian mokerkeritsubak ixaten dira, eta bein orretara ezkero urrengo mallia ¡alper mallia ixan biar! Gorputzagaz ori yazoten ba'da, tira, ezta txarrena—txarra edozetara be bai, e?—baña goguari gexo galgarri ori eldutian ¡guztija damai! Ori ezbiarra, laster esango geunke; geu bere olakuak garanik eztakigu barriz, edo obeto esateko, eztogu entzun gura, ta... ¡gorrik txarrena orixe ei da...!

Eta orain argitu daigun esan nai geunkena. Gure izkuntzea gexo-gexorik egona da; oraintxe bizkortuten asi da, jagiten be asi yaku ba-ta. Salamanca aldetik bixi dan gixaxo bat estu edo ei-dabil orixe dala ta beste barik; bere zeregiñik gurena aspaldi onetan orixe dau ¡beti esanalak esaten euzkereak il biar dauala-ta! Ia ba, ludiko gauzak orrelan dirala-ta... Beñola, notin zartxu bat gexorik eguan. Ezeban jan gura, ez edan, ez ezer bere. Osagilliak, zer gaxu modu eukan laster igarri eban eta senidien itaunari erantzunez, esan eban: Txotxatu ein yako. Ta gexuak iñuanai, jaramonik ez egiteko. Guk bere bilbotartxu orren itzai beste orrenbeste egingo dautsoegu, ezta? ze, gexo bardiñagaz ete dagon bildur gara-ta.

Aspaldiko egunotan zokondo guztijetatik euzkel idazliak parra-parra agertu dira, izpar au poztutekua dala ixan be-ta, pozez gagoz; yarraitu begije lan orretan. Baña emetik ezta oindiñokarren barririk agertu, ta gañera, zarrak—"Lauaxeta" aizkidia, zartu barik zarra ezin ixango, e?—lenguak, toton egin dabela dirudi. Zoritxar bi batera; arraintzaliak onelanguetan "koble" esan darue. Ez ete gara bizkortuko ta jagiko?

Bai, nik neuk baietz uste dot. Soña nagizalia ba'da be, goguak oraindik zinduak doguz. Idatzi ba, erritarrok, euzkeraz. Lendik idazle diranak garbitu ta zorroztu begijez ugartuta daukezan idazkortzak, eta barrijak; ¡gaztiok, Euzkadi'ren itxaropena! asi zaiteze gaurtik lanan: izparringi onen Euzkel-atala zuben idazkijai itxaroten dago. Errez be errez egin geintikena da; batian batak, bestian beste batek, urrenguan urlijak, eta abar. Erantzun ba, Aberrijaren deyari.

Nagikerijan daguana, luak errez artzen dau, eta bitartian, lo egiteko, ona emen abestitxu baten asijerea:

"Gorago, berago
Lekeitio'ko idazletxubak
lo ta lo, gozaro...

EUZKO BATZOKIJAN.—Idazle batek lengo egunian iñuana emen be yazoten dalata gagoz. Bein baño sarrijago ikusi ditut gabetan, mutil gaztiak, abertzaliak diralata ekiñaletan jokuan, beste zeregiñik ezpa' lego lez. Eztakit non errua dan; dana dala, orrek azkena biar leuke. Laster asiko dira lanian, euzkerea ikasten, abestijak eta abar, eta ordubantxe-edo lagoko dautse orainarteko zeregiñari. Tira ba, asi arin, orduba ónezkero ixango da-ta...

Itzaldijak ixango dira gaur, gabeko 8'tan "Gora-Buru" antzokijan. Abertzaliak ba, ba'dakije nora juan biar daben: ¡guztijok Montzon eta "Altzeta"-ri entzutera! Eta abertzaliak eztiranak be bai, etorri daitezala.

EDO.

GERNIKA

IXEN BARRIJAK. — Errepupublikea etorri ta lastertxu, kale batzuri ixen barriakak ezartzia erabagi eban orduan geunkan udalak.

Ixen barri onetariko batzuk igaro zan - tean ugutzau zituezan. Eta onan euren artian ıdazkun oneexek ikusi dituguz: Avenida de Sabino Arana y Goiri; calle de Iparraguirre, eta Circunvalación de Sabino de Arana y Goiri. Onez ganera Orrilla'ren lenengoan egin zan langille-jayan Paseo de la República eta Avenida de la Libertad ipiñi zituezan,

Eta guk diñogu: Ixen oneek, euskeraz be ez ete zran ondo egongo, erdera utsutsian idatzita barik?

Orain daukagun udaak, baña, erru guztia, eztauko, pizkatu bat euki arren: Oraingo Udal au autetsi zanian, ipiñi diran idaskunak (plakak) ekarrita egozan Udaletxian. Onek jaurti eta barriak irarri bear genduzan, gauzak euskel erri bateri jagokan eran egiteko. Baña eztogu egin eta errudun gara.

PELOTA.—Ona emen datorren astelenerako gertu dituezan partiduak:

Arratsaldeko lauretan: Ulazia eta Uribek Egui eta Monasteriori.

Gabaz: Etxabe irugarren eta Urzelaik Irureta eta Artazo'ri.

ESKONTZAK.—Lasteres eskontzeko asmoetan dabilz:

Martija tar Jule gernikar neskatillea eta Bilbao tar Abel, Bilboko mutilla.

Eta Belasko tar Kontzuelo (eztanik izen auxe euskeraz zelan esaten dan) eta Garzia tar Joseba.

Zorionak aurretiaz.

BATZOKI JAYA.—Gaur gabaz, larunbatian gagoz idazten, geure Batzokian itzeikisuna dogu.

Deituta geunkan neskatilleak uts-emon dausgu-ta, Bilboko mutill gaste argi-argi bat ei-jatorku. Abestiak-eta be izango doguz eta alaitasuna, ainbeste gaste dagoen tokian, ezta paltako.

Artartian-edo ipiñiko dautziedaz zertzeladatxuak

EUSKAL-IKASTOLEA.— Ez aztu: datorren astartian, asiko dira geure Batzokian euskel ikastolatxuak. Joan gusti-guztiok, eta batez bere, bialdu zeuen neskamutikotxuak

Gauza txarrik etxabe an erakutsiko, ori ondo dakizue, eta jakingarria askotxu ikasi bai.

TXARA-TXARA. — Eztozue azpaldiko gauetan Batzokian dabillan abar-otsik entzun?

Orduen gorrak zarie. , ango abezti eta txistu-otsak itsalak dira-ta.

Lengo egunian argitaratzen gendun Txara-Txarako asarriak zeozer ekarri bear eban.

Egubastenian izenteu zian Antzerki-jai, espatadantza, eres eta abar batzordeak, eta eguben gaberako guztiok lanian azi ziran.

Eta ekiñan-ekiñak onurea ekarriko dau.

Ezpatadantzarirako gitxienez berrogetamar mutil agertu jakuz, eta baita irakasdiak be.

Ekin, ba, mutillak, gu zaartxuak ija etenda gayagozak-eta.

✤ ✤ ✤

Gaur igandez, Deunoro eguna dala-ta, geure Txara-Txarako mutillak, lenengo zazpiretako jaupan jaunartuko dabe, guztiguztiak eta gero, Poru Murueta bitxabal rzea Sukarietako ildegitxura joango dira, Sabin'en illobi aurreian otoi bero-bero egin eta lora-buruztun eder bat bertan ipinteko.

Ederto mutillak: geure aertzaletasuna ona izateko, lenengo goitik azi bear jok: ori dok gauzak ondo egitea.

Beste onenbeste egiten egiten daben Alderdirik nun ete-da?

Berebiziko eguna autetsi dozue geure irakastle maitea zanaren aldez otoi egiteko.

Zuzen oldostu ezkero geure otoyen bearrizanik eztau arek eukiko baña.

BELU-MENDU.

ANDOAIN

EUZKO GAZTEDI'KO BERRIK.—Ostegunian gabeko zortziterdietan izandu zuten batzarra Euzko Gaztedi'ko eta Emakume Abertzale Batza'ko bazkidean. Bertan azaldu zitun lendakari jaunak aurtengo negun egin bear diran lanak eta ortarako lau batzorde eratu zitun. Antzerki, abesti, dantzari eta edazlari edo propaganda.

Ondo artuta izandu ziran asmo oyek eta batzordeak arteztutzeko aukeratuta izandu ziran:

Abestitako: Etxeberria'tar Jon Josega eta F. Argiarro'tar Nemesi.

Dantzarik: Ugalde'tar Kepa eta Nemesio F. Argiarro.

Antzerkik: Sekundino Etxeberri eta Joseba Barandiaran.

Edalarik: Mendigoitzaleak.

Asteartia eta ostirala aukeratu ziran abestik ikasteko, astelena eta asteazkena dantzari-txikik eta larunbata beriz mendigoitzaleak beren batzarrak egiteko.

Batzarra ondorenian Pastor Añibarro'tar Luken'ek itzaldi bat egin zun.

Batzokiyak zabalkundea dala ta.

IRURA'RA: Datorren igandean emengo abertzale talde bat joango dira beren ikurriñarekin.

ZARAUTZ'TIK

NERE UTZ EGITEA. — Ikaragarriya da erri ontan sortu dan iskanbilla. Lagi-Zarra, izenpatuta gure EUZKADI maite ontan azaldu detan idazti txiro bat dala ta. ¿Ez det ba esan nik, abertzaleak, une beltz abetan; diran, eta duten dana aberriyan alde emen bear dutela? eta beren dantza eta jolasak, euzko dantza eta jolasak bear dutela izan? atzerritik ekarrita'ko dantza loidun. Ori aldebatera itzi ta geure paregabeko dantza'ri eldu ber diegula? Auxen esan detalako, Jesus, batek bat besteak bestea; baña ondo ez aldago?? bai, baña ez Lagi Zarrak esan da, ta an indartzeko. esaera sar bat ateradit, tamales auere atzerriko esaera sarra, euzkeraz ez balego bezela. Ba nik esaten dizut xomorro begikua; ez egin nik egiten detaria laizik ni esaten datana, anere esaera zarra, bai ekogapez, bai moski euzkalduna baita.

Ez aldezu uste nik au idatzitakoan alde. abertzale gustiok egin bear degula? ia ba jo ta antzi, benetan tamala da ta negargarriya ikurra soñian eta neskatillak ta mutil abertzaleak alkarri elduta dantza naskazi benetan dau ori dautzakea.

Urte det nik Lagi Zarra edo "Arkaitza" izenpetzeak erdaukala alde andirik, ba da idazti baten sakautasuna ezdago izenpetzean baizik, bere ikasbidean, ta askenik ni ez naiz zuk uste dezun Lagi Zarra baizik beste bat, eta berriz iñori nere idastiyen errorik iritxi ez dakiyon artzen det izen ordeskotzat.

ARKAITZA.

ZALDIBAR

IRAKURLIERI.—Badira emen emakumien artian nik onetara, baña alperkeriz edo bestiak idatziko dabelakuan itxita, oso isiltazun luzian daurkitze gara. La orregaitik neuk, artzen dot idazkistxau uste betian, "Lauaxeta" irakaslia gertu egongo dala neure okerrak zuzentzeko. Onela (G. S.) egingo dot aurrerantzian alegiña, utz egite gutxiagoaz idazki labur batzuk noiz edo beiñ argitaldu eragiten.

EMAKUME ABERTZALIE.— Oraiñ dira iru illabete ikusirik inguru gustiko uriyetan, emakume abertzaliak ipiñita eukola eruen Bazkuna, oso tamalduta aurkitzen giñan gu zaldibartarrak, euren antzerako batasuna ez eukitiagaz, baña gomu aurik ondo uri onetako Euzko Batzokiyaren zabalkunde egiñan. Gallastegi'tar Alexander, izlari ospetzuak egiñ euzkun deiia emakumiari, ezanagas geure ama Euzkadi naigaber beterik aurkitzen zala euko aberriko alaba danari geure laguntasuna eskatzen, bera lotuta dauken kate gogorrak azkatuteko. ¿Zer egin biar genduan onela ikusita? Asi giñan alkartuten da egun gutxi baruan zenbatu genduzan berrogei bazkide ingura, danak gogo zutzuagas geure Euzkadi'ko azkatasuna lortu artian zuzen jarraitzeko bitzabalari, neke ta atsekabieri jaramonik egiñ barrik eta oraiñ ezan geinke lotzarik gabe biztanliaz neurriyari uri au abertzaletasunian gogorengua dagola emakumien artian.

ETXEBERRIA'TAR JOSEBA'REN GOGO ALDEZ.—Aurreko egunetan izparringi onen bitartez argitalduta eguan legez, illa onen ogeta sortxiyan, goixeko sel ta erdiyetan, ospatu ziran Deun Ander entzadonan, jaupa eta il otoitzak Etxeberria'tar Joseba, abertzale zintzua sanaren gogo aldez, ozkill azko baturik eleizkizun onetarra.

MARKELE.

TOLOSA'TIK

EUZKO GAZTEDIKO ASTE BANAKETA.—Asteenetan: Abestiak.

Astearteetan: Euzkera ta antzerkik.

Asteaskenetan: Euzkera ta abestiak.

Osteguunetan: Euzkera ta antzerkik.

Ostiraletan: Euzkera ta abestiak.

Larunbatetan: Itzaldiak.

Astearte ta ostegunetako euzkera ikasteak ezer ez dakitenarentzako dira ta asteazken - ostiraletan euzkeraz dakitenak apaintzeko.

Abertzalea, aberrian alde guziok zer edo zer egin genezake.

Era guzieta lana egin bearrean gera. Euzkadi'ko zoriontasuna iritxi dedin.

Orra ba-da, egunero azaldu zaitez batzokira ta Euzkadi aldez apurtxo bat egin zazu.

ANTZERKI JAIAK.—Azaroaren 8'ko egunean Euzko Gaztediko antzeslari trebeak "Patxi ikatzgillea" atal bateko antzerki parregillea eta "Ongillearen sariya" bi ataleko antzerki ederra antzestuko dute. Esan bearrik ere ez dago, Batzokia txikia izango dala joango dan gendea artzeko.

EUZKADI ALDEZ.—Igazi zan ostegunean "Kizkitza" idazle ospetsuak azaldutako iritsiari jarrituaz Miren Biotz Deunaren (Corazonistas) Eleiz apañean, emengo Emakume Abertzaleak aginduz EUZKADI'n aldez jaupa bat izan zan.

Bertara, abertzale oste ederra bildu giñan au zala ta.

ITZALDIA.—Larunbatero bezela, aste ontan ere ixango da tzaldi zakon bat, izlari dala Pastor Añibarro gizon azkarra eta iaioa.

Abertzaleak atozte guziok uts-egin gabe itzaldi jakingarri oietara.

Zenbat eta geiago ezagutu gure Aberria ainbat eta geiago maitatuko degu.

URREXOLA.

MENDARO

E. A. B. — Emakumeak abertzaletasun azia eraiñda dago zuen artean, eta jarraitu zuen anai ta arrebak zuzendu ta jarraitu dezaten gure aberriaren alde, eta anaitasun guztiarekin ekarri dezagun Euzkadi'ren azkatasuna.

LAISTERKETA. — Datorren igandean jokatuko dute laisterketa apostua Arno-Bate'ko emparantzan iru (kilometruan), ber tako Kerten Clu zuzendurik eta baita ere Karga jazotze eta edari jokuak.

IDAZLARI.—Gaur agertutzen aiz zuen aurrera EUZKADI izparringi onen bitartez, eta izparringi enekiñ jarraitzen degun artian ezta galduko gure abertzaletasun mai tean. Eta badira emengo emakume abertzalien artian idazteko asmo sendua arturik daudenak euren izen ordezkua txepetx edo (lorito) jarririk. Eta nainuke nik ni bezela agertutzia aldan azkarren anai arriba moduan jarraitutzeko idazten eta gure erritxo ontan goratu dezagun gure aberri maitean. Agur.

AITZ PUNTA.

ZEANURI

Igaro dan igandea guztiz auritzua enki gendun arren Andra Elexara lagun azko erdu zan Kisto'ren bakaldutza eguna ospatuten. Goixean jaun arzen aurreratu zan erri-guztie. Txonitzak guztiz andikiro egin ebazan goi da arratzalde Eguzkitza'tar Jon Batista Euzkaltzaindeko jaupariak.

ILLETAK.—Egin ziran Uriarte'tar Eusebi (G. B.) erri-onetako ongille'en gogoaren alde aztelenean. Udal-gison ezkolaume euron irakazle da erritar azko erdurik elexa-nagozira.

EMAKUME ABERTZALE BATZA. Tira ba, emetxe be agertu yatazan gertu lan egiteko dagozala Pujana'tar Miren Iza'tar Josebe Zuluaga'tar Margarite irakazlesoliak. EUZKADI'n irakurri eben deyari erantzunik ia ba zeoze egiten dan. Emakume artean yente solia dago emen da berbaldi batzuk ondo legokez to-ki bat bagaunko aurkituta. Jeuek be idatzi orrengo iganderako Euzkadi'ko Euzkel-Atalean eretxie.

AKATZAN EUPADEA'RI. — Azmuona deritxat U. B. B. dei egitea. Bear-bearrekoa negu aldian abertzale lana egitea. Egia da udalde'ko mitiñetan biztu dagazterie itzartu egiten dala. Baña abertzale izatea ezta izango gora batzuk bota da nozede bein izparringia irakurtia bakarrik. Abertzaletasunak barrutik urten beardau "biotzetik" da lan iraunkorra izateko alde guztietan abertzale agertu bear. Au zelan? Euzkearen alde eginda, oiture onen alde gure aberri onen alde beti da orretarako gauzak yakiten alegindu bear gara ¡ai danok biar apurbat bakarrik egingo bagindu! Danok batera azko egin geinke. Baña zarri ezta ikusten onan beti batzuk lanean da beste azko lo-zorroan. Orregaitik ba batzok, etan negu aldian berbaldiak da abar egin bear dira Arrati alde onetan be.

BASERRITAR BAT.

ZORNOTZA

Aspaldijon ez-dau iñok be euzkorazko atalian idazten, eta ez-dot uste Zornotza lako erri batek idazle barik egon biar daunik, eta auxe gaitik, neuk aurrerantzian egingo dotsubet, bein edo birritan astero.

Ez-dokala iñoz be idatzi esan biar dautzubet, eta lengo idazle zarrak lez nik ezin neikela be, badakit (Txomin Orueta lez) baña alegin gustijak egin ezkero, aztetsiko daustazubela.

ONDO ETORRIJA IXAN DEDILLA. Lengo larunbatan umetxuberi etorri jake, Larrabetzu'tik, irakasle barrija, ta bertoko esan etatik agertu leike gixon on eta ikastuna edo dala.

Au gaitik ondo deritxogu beren etorrerea, danen biar ixanan aurktzendalako Zornotza errija; ta inoiz bertotik juan bierra baleu, Larrabetzu errija lor-daun lez, geu bere lor-ixan biarrean egotia benetan gura neuke.

ARGENTINA'RANTZ. — Ill onen 27' jan Barcelona'ko kaialdian artu dau itxasontzijan gure lagun andija ixan dau Altube'tar Julen Zornotza'ko Euzko Gastedija'ko idaslari danen anaia juan jaku.

Ondo juan, obeto ibilli eta onatz sakela beterik ekarri.

Piñu arteko mixerra.

RADIO MODERNO
ISASI, 7. — Teléfono 234. — EIBAR.
Toda clase de aparatos de radio y accesorios a precios reducidos.